

Supermarkt

**2
0
2
3**

Eiweet

**Landelijke
supermarkt
eiwitverhouding
2023**

De Eiweet monitor

Landelijk meting van de verhouding dierlijke en plantaardige eiwitten verkocht door supermarkten in 2023

De Eiweet is een door de Green Protein Alliance en ProVeg Nederland ontwikkelde methodiek om de verhouding tussen ingekochte of verkochte dierlijke en plantaardige eiwitten te meten.

Eerste publicatie: Maart 2024
Update: Maart 2025

Copyright: Green Protein Alliance & Proveg Nederland

Introductie

De Nederlandse overheid heeft als doel gesteld dat in 2030 de eiwitten in het dieet van de gemiddelde Nederlander 50% plantaardig zijn en 50% dierlijk. De overstap naar een plantaardig dieet is een cruciale stap om onze milieuvoetafdruk te verkleinen en tegelijkertijd gezonde voedselkeuzes te maken.

Het grootste deel van het voedsel dat Nederlanders consumeren is afkomstig uit de supermarkt. Supermarkten erkennen de rol die ze spelen in deze transitie naar een meer plantaardig dieet en stellen zelf doelen die vaak ambitieuzer zijn dan die van de overheid.

Een randvoorwaarde om te weten waar de supermarkt staat en effectieve maatregelen te nemen is een goede meetmethode. Daarom hebben de Green Protein Alliance en ProVeg Nederland, samen met vertegenwoordigers van Nederlandse supermarkten en experts van Questionmark en Natuur&Milieu de Eiweet methodiek ontwikkeld.

De Eiweet methodiek is een geharmoniseerde methode om het aandeel dierlijke en plantaardige eiwitten te meten in alle producten die in de supermarkt worden verkocht en geschikt zijn voor humane consumptie. Naast dat Eiweet een middel is om te monitoren waar de supermarkten staan, geeft het voor een supermarkt ook handelingsperspectief om per voedselcategorie te kijken waar de kansen liggen om de eiwitverhouding te verbeteren.

In opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is de Landelijke supermarkt eiwitverhouding tot stand gekomen. Deze eerste landelijke meting laat zien waar de supermarkten gezamenlijk staan en toont inzicht in de landelijke opgave om de eiwittransitiedoelstellingen te behalen.

In dit document presenteren de Green Protein Alliance en ProVeg Nederland de eerste landelijke meting van de eiwitverhouding van supermarkt over het jaar 2023.

Mede mogelijk gemaakt door
Green Protein Alliance en ProVeg Nederland

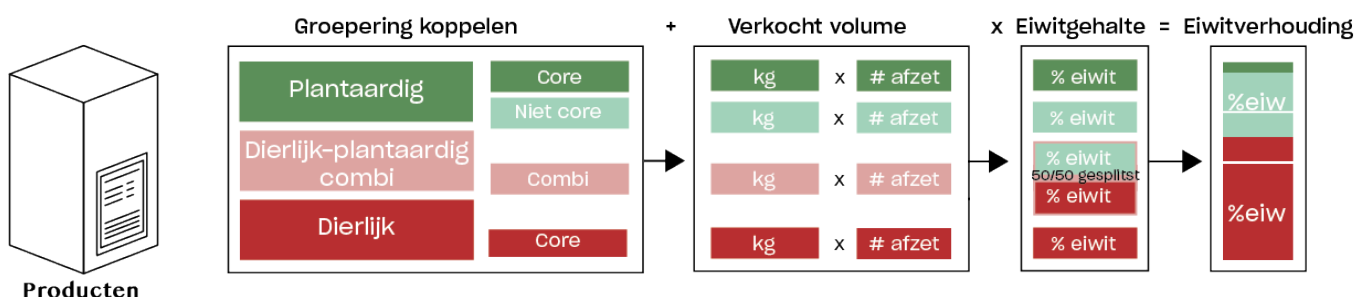
In opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

1. Toelichting Eiweet methodiek

De Eiweet methodiek bestaat uit vier stappen. Elk individueel product, of de productcategorie, wordt aan een Eiweetgroep gekoppeld. Vervolgens wordt berekend hoeveel kilogram per product in een jaar verkocht is. Daarna wordt op basis van het eiwitpercentage in het product het aantal verkochte kilogrammen eiwit berekend. Op basis van verkochte kilogrammen eiwit in de vier Eiweetgroepen wordt de verhouding berekend.

De stappen zijn weergegeven in figuur 1. De volledige methodiek is te downloaden op Eiweet.nl.

Figuur 1 - Overzicht stappen Eiweet methodiek

De Eiweet methodiek

Het doel van de Eiweet methodiek is om de verhouding tussen verkochte dierlijke en plantaardige eiwitten te berekenen. Omdat eiwitten in verschillende producten voorkomen en deze verdeling waardevolle inzichten oplevert, worden in de Eiweet methodiek alle producten meegenomen, maar wel in vier Eiweetgroepen onderverdeeld. Deze groepen heten 'plantaardig core', 'plantaardig niet-core', 'dierlijk-plantaardig combi' en 'dierlijk core'. In figuur 3 worden de groepen toegelicht. Het aandeel plantaardig in de eindverhouding bestaat uit alle eiwitten in de groepen 'plantaardig core', 'plantaardig niet-core' en 50% van de eiwitten uit de groep 'dierlijk-plantaardig-combi'. Het aandeel dierlijk bestaat uit 50% van de eiwitten uit de groep 'dierlijk-plantaardig-combi' en de groep 'dierlijk-core'¹.

Een groot deel van de data kan op dit moment uit geautomatiseerde datasystemen gehaald worden. Waar dit nog niet kan, is het toegestaan om handmatig informatie toe te voegen uit bijvoorbeeld de NEVO-tabel of andere relevante bronnen. Uit de pilotmeting in de zomer van 2022 en deze eerste meting is gebleken dat supermarkten het afgelopen jaar een grote stap hebben gezet in data beschikbaarheid.

1 - De eiwitten uit de groep 'dierlijk-plantaardig-combi' worden 50/50 gesplitst. Dat betekent dat 50% van de eiwitten meetellen voor het plantaardige deel van de verhouding en 50% van de eiwitten tellen mee voor het dierlijke deel. Op dit moment is voor de meeste samengestelde producten informatie beschikbaar over het totale eiwitpercentage, maar niet over de eiwitsamenstelling (hoeveel % dierlijk en hoeveel % plantaardig). Als de data niet beschikbaar is over de samenstelling, worden de producten volgens de methodiek 50/50 gesplitst zodat ze wel meegenomen kunnen worden. Als data beschikbaar is bij de supermarkt over de precieze eiwitsamenstelling, of deze op basis van relevante bronnen kan worden vastgesteld, wordt de daadwerkelijke eiwitverhouding gebruikt in plaats van de 50/50 benadering.

Hoewel niet voor elk product alle data beschikbaar is, is de Eiweet methodiek op dit moment de beste manier om gestandaardiseerd te bepalen wat het aandeel dierlijke eiwitten en plantaardige eiwitten is in de verkoop. Data over de producten die sterk vertegenwoordigd zijn in de monitor, doordat ze in grote volumes worden verkocht en/of veel eiwitten bevatten, zijn bij alle supermarkten beschikbaar. Daarnaast stimuleert de methodiek supermarkten om databeschikbaarheid en accuraatheid te verbeteren.

In de zomer van 2022 hebben de meeste supermarkten de eerste stap gezet door deel te nemen aan de Eiweet pilotmeting. Deze eerste meting heeft laten zien dat supermarkten het afgelopen jaar grote stappen hebben gezet om de data te verbeteren en elke supermarkt is in staat om geheel of gedeeltelijk op productniveau de berekening te maken. In hoofdstuk 4 staat meer informatie over de deelnemende supermarkten en hoe de methodiek is toegepast.

2. Landelijk eiwitverhouding

Resultaten

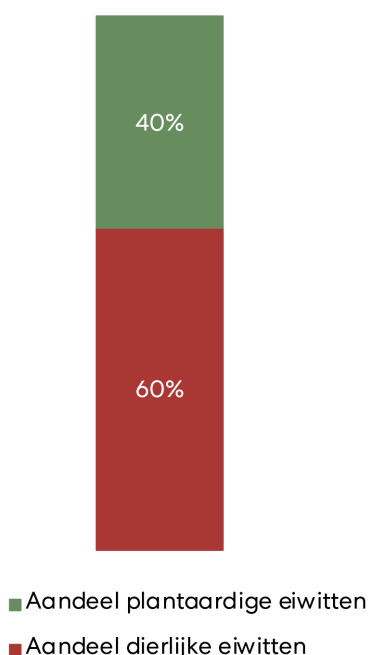
De landelijke eiwitverhouding omvat het percentage verkochte dierlijke en plantaardige eiwitten in het jaar 2023 bij de supermarkten ALDI, Dirk, Ekoplaza, Jumbo, Lidl en PLUS. Albert Heijn is betrokken geweest bij de totstandkoming van de methodiek maar meet op dit moment nog niet volgens de Eiweet methodiek.

De zes deelnemende supermarkten hebben zelf de berekening gemaakt en de berekening is vervolgens gevalideerd door de Green Protein Alliance en ProVeg Nederland. Tijdens de validatie zijn de stappen van de Eiweet methodiek doorgenomen en zijn resultaten op categorie- en productniveau geanalyseerd. Op basis van de gevalideerde uitkomsten is het gewogen gemiddelde berekend van de eiwitverhouding van de supermarkten. Supermarkten met een hoger verkoopvolume dragen voor een groter deel bij aan de verhouding.

De landelijke eiwitverhouding

De landelijke eiwitverhouding in de Nederlandse supermarkt over de totale eiwitverkoop van 2023 is 40% plantaardig en 60% dierlijk².

Landelijke supermarkt eiwitverhouding

Figuur 2 - Eiwitverhouding in de Nederlandse supermarkt in 2023

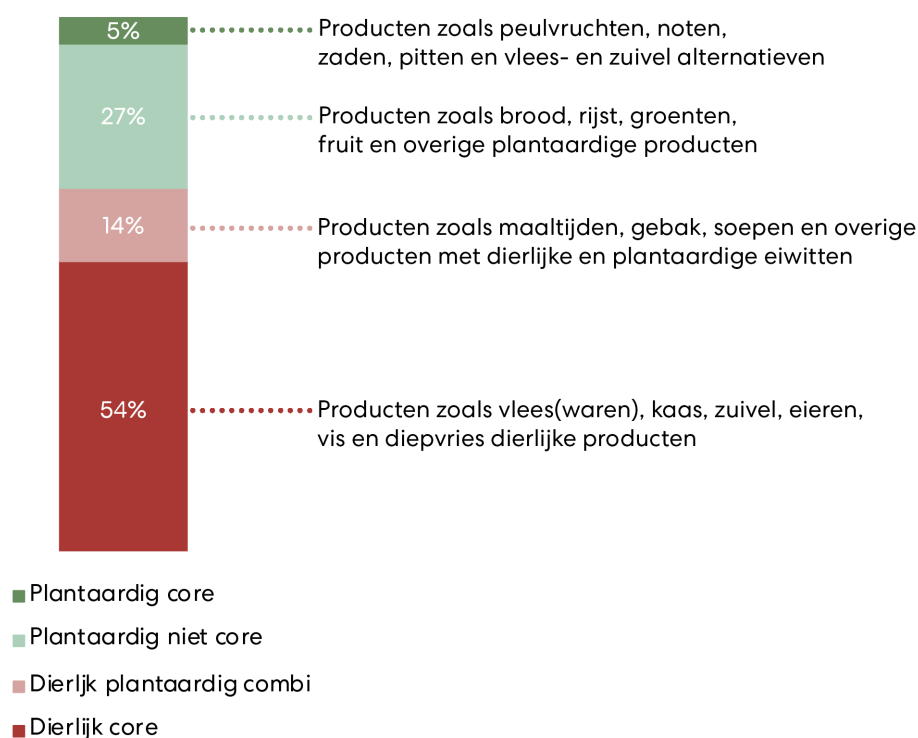
² - In lijn met communicatie van de nationale overheid en supermarkten over de eiwitverhouding en doelstellingen zijn de percentages in de grafiek afgerond.

De landelijke verhouding per groep

Naast de meting van het aandeel dierlijke en plantaardige eiwitten in de verkopen, is ook een uitsplitsing gemaakt op basis van de vier Eiweetgroepen (zie figuur 3).

Deze verdieping³ laat zien dat van de verkochte plantaardige eiwitten het grootste deel komt uit de groep 'plantaardig niet-core'. Slechts 5% van alle eiwitten komt uit de groep 'plantaardig core'. De 'dierlijk-plantaardig-combi' groep telt 14% van alle eiwitten. Er zijn veel producten uit de supermarkt die vallen onder de 'dierlijk-plantaardig-combi' groep, maar het aandeel eiwitten in deze producten is relatief klein. Het aandeel dierlijke eiwitten in de totale verhouding komt voor het overgrote deel uit producten in de groep dierlijk-core.

Landelijke supermarkt eiwitverhouding per Eiweetgroep

Figuur 3 - Landelijke supermarkt eiwitverhouding per groep

3 - In lijn met communicatie van de nationale overheid en supermarkten over de eiwitverhouding en doelstellingen zijn de percentages in de grafiek afgerond, daardoor telt het totaal meer dan 100. De niet afgeronde verhoudingen zijn 4.9% (plantaardig core), 27.2% (plantaardig niet-core), 13.7% (dierlijk-plantaardig combi) en 54.2% (dierlijk-core).

3. De landelijke opgave

Deze eerste meting laat zien hoe groot de opgave is waar de supermarkten en de overheid voor staan om hun doelen te behalen. Voor een verschuiving naar meer plantaardig van uiteindelijk 20% is een flinke reductie van het aantal verkochte dierlijke eiwitten nodig en zal het aandeel plantaardig (met name in de Eiweetgroep plantaardig-core) ook moeten stijgen. Ook liggen er kansen bij het plantificeren van het assortiment door in samengestelde producten dierlijke eiwitten te vervangen door plantaardige.

De uitsplitsing per Eiweetgroep laat zien dat slechts 5% van de eiwitten die Nederlanders in de supermarkt kopen afkomstig zijn uit plantaardige producten zoals peulvruchten, noten en alternatieven voor vlees en zuivel. Dat is een erg klein aandeel ten opzichte van het volume dierlijke eiwitten die we halen uit producten zoals vlees, zuivel, kaas en eieren.

De meeste grote supermarkten hebben de Eiweet methodiek omarmd en het afgelopen jaar de doelstellingen aangescherpt. De komende jaren zullen de Green Protein Alliance en ProVeg Nederland zich inspannen om samen met de supermarkten de methodiek door te ontwikkelen en de eiwitverhouding te blijven monitoren richting de doelen van 2030.

4. Verdieping per supermarkt

De Eiweet monitor is tot stand gekomen met inzet van verschillende supermarkten. Sinds 2022 publiceren de meeste supermarkten hun eigen eiwitverhouding. In dit hoofdstuk is per supermarkt uitgelicht hoe de methodiek is toegepast en wat de eigen verhouding en doelstelling zijn.

ALDI

ALDI heeft de Eiweet berekening gemaakt op productniveau. Waar het eiwitgehalte niet beschikbaar was voor een product in het eigen datasysteem, is deze handmatig toegevoegd op basis van de NEVO-tabel of andere bronnen.

ALDI heeft als doelstelling om in 2030 een eiwitverhouding van 60% plantaardig en 40% dierlijk te realiseren. Met als tussendoelstelling in 2025 een verhouding van 50/50 te realiseren.

“ALDI neemt verschillende maatregelen om de verschuiving naar meer plantaardig te realiseren. Met de Eiweet-methodiek hebben wij inzichtelijk welke maatregelen het meeste effect hebben.”

– Gideon van Bussel,
Managing Director Procurement ALDI

Dirk

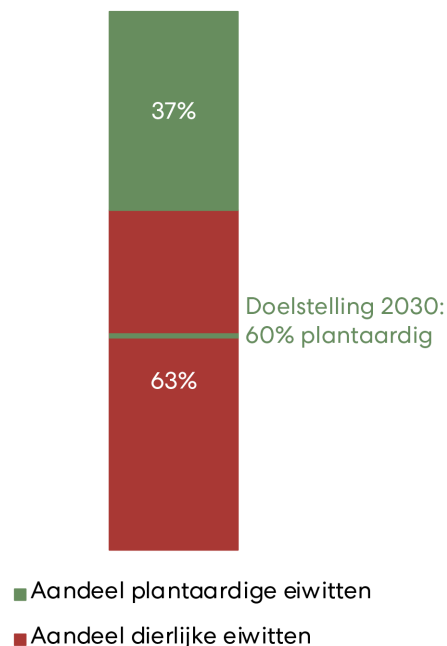
Dirk heeft de Eiweet berekening gemaakt op productniveau. Waar het eiwitgehalte niet beschikbaar was voor een product in het eigen datasysteem, is deze handmatig toegevoegd op basis van de NEVO-tabel of andere bronnen.

Dirk heeft als doelstelling om in 2030 een eiwitverhouding van 60% plantaardig en 40% dierlijk te realiseren. Met als tussendoelstelling in 2025 een verhouding van 50/50 te realiseren.

“Door de eiweet-methodiek krijgen we meer inzicht in de verhoudingen in ons assortiment, waardoor we gerichtere keuzes kunnen maken naar de doelstelling.”

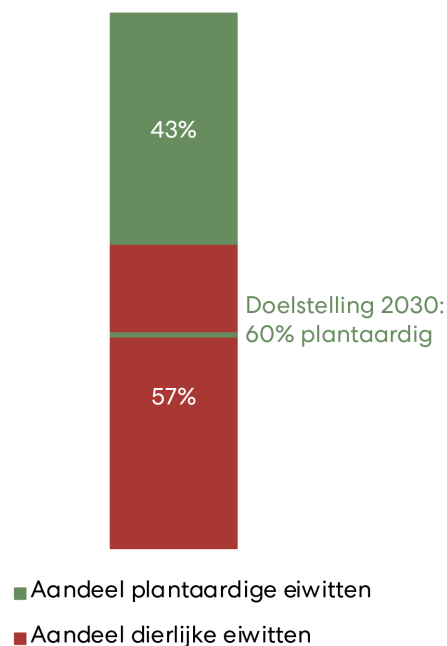
– Robin Methorst,
Manager Duurzaamheid Dirk

ALDI

Figuur 4 - eiwitverhouding ALDI

Dirk

Figuur 5 - eiwitverhouding Dirk

Ekoplaza

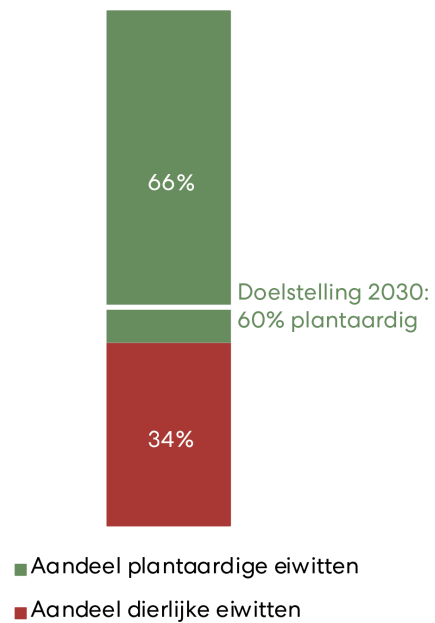
Ekoplaza heeft de Eiweet berekening grotendeels op productniveau gemaakt. Waar de data per product niet beschikbaar was, heeft Ekoplaza data gebruikt op categorieniveau.

Ekoplaza heeft als doelstelling om in 2030 een eiwitverhouding van 60% plantaardig en 40% dierlijk te realiseren. Met als tussendoelstelling in 2025 een verhouding van 50/50 te realiseren.

“Bij Ekoplaza zijn we trots dat wij als supermarkt het landelijke doel van 60% plantaardig al hebben behaald. Wij blijven de komende jaren stappen zetten om een verschil te maken in deze groene transitie.”

- Ekoplaza

Ekoplaza

Figuur 6 - eiwitverhouding Ekoplaza

Jumbo

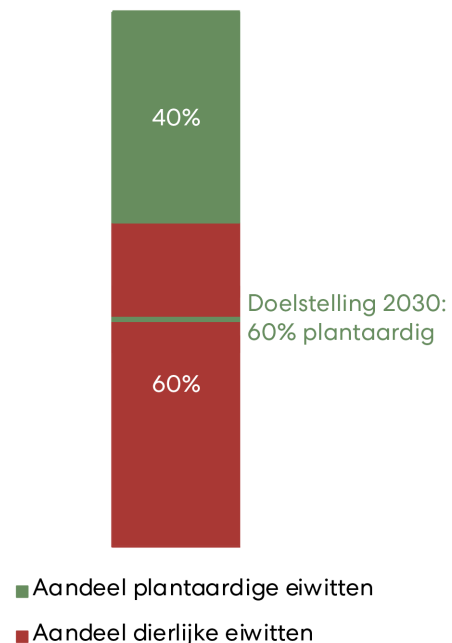
Jumbo heeft de Eiweet berekening gemaakt op een combinatie van product- en categorieniveau. Voor producten in de combi-groep heeft Jumbo al een extra verdieping toegevoegd. Waar data niet beschikbaar was, is gebruik gemaakt van de NEVO-tabel. De aangeleverde data is van zowel Nederland als België.

Jumbo heeft als doelstelling om in 2030 een eiwitverhouding van 60% plantaardig en 40% dierlijk te realiseren. Met als tussendoelstelling in 2025 een verhouding van 50/50 te realiseren.

“Bij Jumbo spannen we ons in om onze klanten duurzamer en gezonder te laten eten. We helpen onze klanten naar een meer plantaardig eetpatroon met initiatieven zoals het stoppen met vleespromo's, prijsverlagingen van vleesvervangers en inspiratie op de winkelvloer.”

-Marianne de Schutter,
MVO-manager Jumbo

Jumbo

Figuur 7 - eiwitverhouding Jumbo

Lidl

Lidl heeft de Eiweet berekening grotendeels op productniveau gemaakt. Waar de data per product niet beschikbaar was, heeft Lidl data gebruikt op categorieniveau. Waar het eiwitgehalte niet beschikbaar was voor een product in het eigen datasysteem, is deze handmatig toegevoegd op basis van de NEVO-tabel of andere bronnen. In de berekening van Lidl zijn actieproducten niet meegenomen.

Lidl heeft als doelstelling om in 2030 een eiwitverhouding van 60% plantaardig en 40% dierlijk te realiseren. Met als tussendoelstelling in 2025 een verhouding van 50/50 te realiseren.

“De eiwittransitie heeft onze volle aandacht én met resultaat. In 2023 heeft Lidl namelijk meer plantaardige eiwitten verkocht dan in 2022. We blijven ons inzetten om ons doel van 60% plantaardige verkoop te behalen!”

*- Quirine de Weerd,
Senior Manager CSR & Relations Lidl*

PLUS

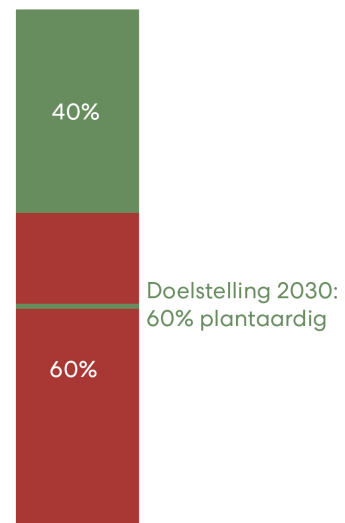
PLUS heeft de Eiweet berekening gemaakt op productniveau. Waar het eiwitgehalte niet beschikbaar was voor een product in het eigen datasysteem, is deze handmatig toegevoegd op basis van de NEVO-tabel of andere bronnen.

PLUS heeft als doelstelling om in 2030 een eiwitverhouding van 60% plantaardig en 40% dierlijk te realiseren. Met als tussendoelstelling in 2025 een verhouding van 50/50 te realiseren.

“We nemen bij PLUS onze verantwoordelijkheid in de eiwittransitie en voelen een duidelijke urgentie om sneller stappen te zetten. We hebben daarom in 2023 onze doestelling ambitieuzer geformuleerd.”

- PLUS Retail

Lidl

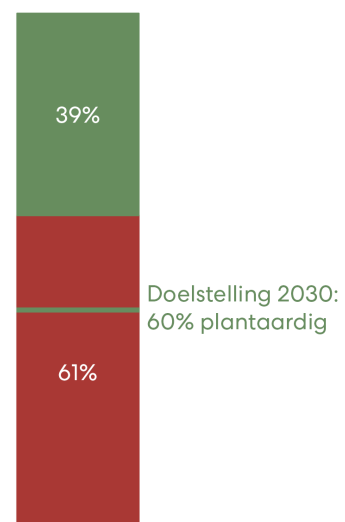

■ Aandeel plantaardige eiwitten

■ Aandeel dierlijke eiwitten

Figuur 8 - eiwitverhouding Lidl

Plus

■ Aandeel plantaardige eiwitten

■ Aandeel dierlijke eiwitten

Figuur 9 - eiwitverhouding PLUS

Albert Heijn

Albert Heijn heeft als doelstelling om in 2030 een eiwitverhouding van 60% plantaardig en 40% dierlijk te realiseren. Met als tussendoelstelling in 2025 een verhouding van 50/50 te realiseren.

Om deze doelstelling te realiseren hanteert Albert Heijn al enkele jaren een eigen methode die grotendeels, maar niet volledig, overeenkomt met de Eiweet-methodiek. Daarom is in overleg besloten om de data van Albert Heijn voor nu nog niet mee te nemen in deze meting.

Albert Heijn is actief betrokken geweest bij de ontwikkeling van de Eiweet-methodiek en is voornemens om aansluiting te zoeken bij de volgende fase van de Eiweet-methodiek.

“Albert Heijn blijft zich vasthouden aan de ambitieuze doelen om een positieve bijdrage te leveren aan de eiwittransitie. Dit levert o.a. een belangrijke bijdrage aan onze doelstelling om in 2030 45% minder scope 3 CO₂-uitstoot te realiseren. “

- Albert Heijn

Dankwoord

Dit document is het resultaat van een succesvolle samenwerking tussen maatschappelijke organisaties en Nederlandse supermarkten. Wij willen de deelnemende supermarkten bedanken voor hun inspanningen om gezamenlijk de methodiek te ontwikkelen en te implementeren. Ook willen we experts van Questionmark en Natuur & Milieu bedanken voor het inzetten van hun expertise bij de ontwikkeling van de methodiek. Tot slot ook veel dank aan het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit voor de financiering van dit project.